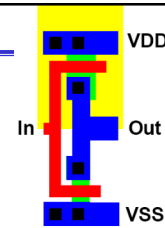

Μάθημα 3: Φυσικό σχέδιο (Layout) Διαγράμματα γραμμής (Stick Diagrams)

Λευτέρης Καπετανάκης

Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο
Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών
2021-2022

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στις διαφάνειες των διαλέξεων χρησιμοποιείται διδακτικό υλικό το οποίο έχει δανειστεί από διάφορα εκπαιδευτικά βιβλία και διαδικτυακές σελίδες. Ο εισηγητής δεν έχει καμιά αξίωση κατοχής του υλικού αυτού και το χρησιμοποιεί μόνο για λόγους διδασκαλίας εντός της τάξης. Οι εικόνες και οι πίνακες είναι κτήμα διαφόρων συγγραφέων και παρέχονται στον αντίστοιχο δικτυότοπό τους.

Διαδικασία κατασκευής CMOS

- Τι είναι η διαδικασία CMOS “CMOS process”
  - διαδοχικά βήματα τα οποία χρησιμοποιούνται για την κατασκευή κυκλωμάτων πάνω σε ένα δισκίο Si
  - χρήση προσθετικών (εναπόθεση) και αφαιρετικών (εγχάραξη) βημάτων

CMOS Layers

- n-well process
- p-well process
- Twin-tub process

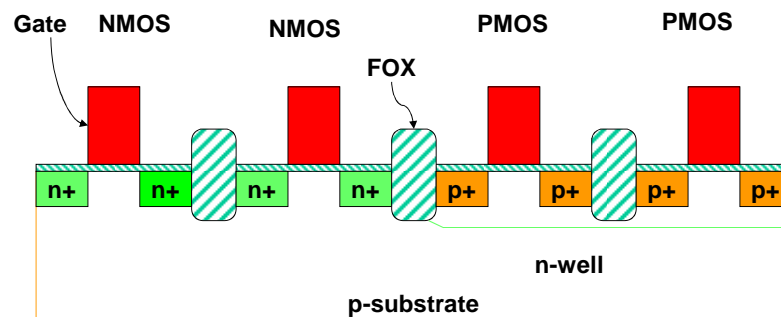
TL 503

L3: Αρχές Φυσικού Σχεδιασμού

Slide 3

Διαδικασία n-πηγαδιού

- διαδικασία n-πηγαδιού
  - ξεκινά με ένα δισκίο p-τύπου (νοθευμένο με αποδέκτες)
  - επιτρέπει την κατασκευή nMOS απευθείας πάνω στο υπόστρωμα-p
  - προσθήκη ενός n-πηγαδιού για τον ορισμό της περιοχής των pMOS
- Απομόνωση μεταξύ των διατάξεων
  - παχύ μονωτικό στρώμα που ονομάζεται οξείδιο πεδίου (Field Oxide, FOX)

Καθιερωμένη τομή των στρωμάτων MOSFET στην διαδικασία n-πηγαδιού

TL 503

L3: Αρχές Φυσικού Σχεδιασμού

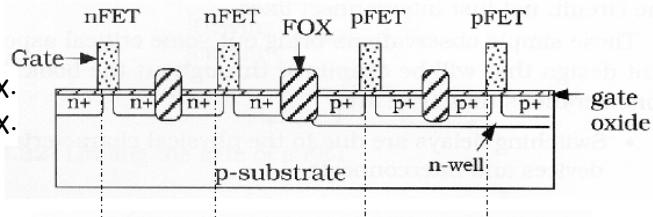
Slide 4

Κατώτερες στρώσεις CMOS (Front-end layers)

☐ Όλες οι στρώσεις των διατάξεων (πχ, τρανζίστορ)

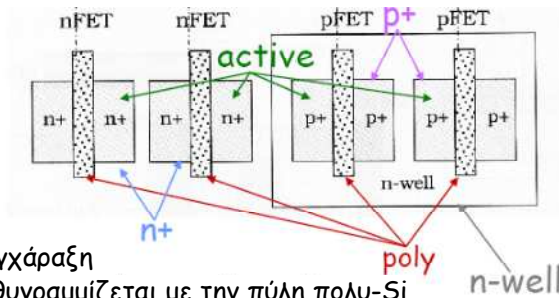
☐ Κυρίως μέσα στο πυρίτιο (μόνο το στρώμα της πύλης είναι πάνω από το Si)

- p- υπόστρωμα
- n- πηγάδι
- n+ S/D περιοχές διάχ.
- p+ S/D περιοχές διάχ.
- Οξειδίο πύλης
- πύλη πολυπυριτίου

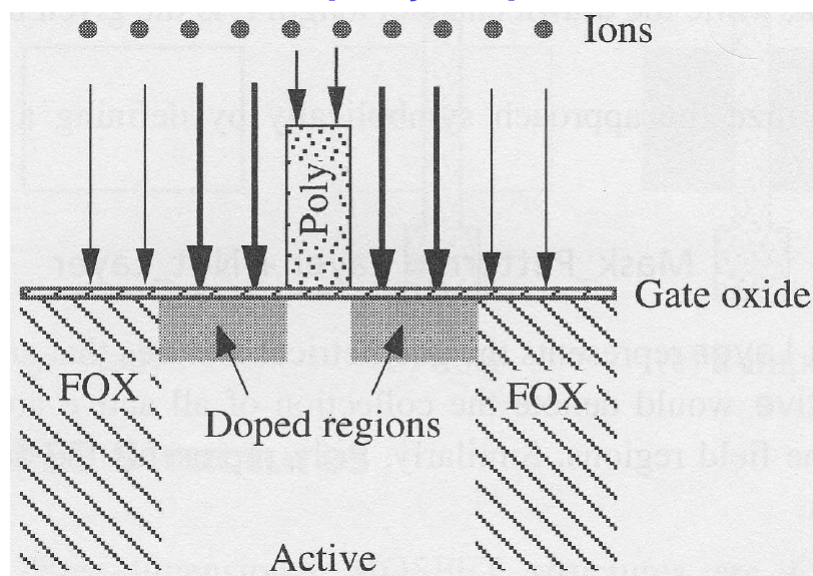
☐ Επίπεδα μάσκων

- n-πηγάδι
- ενεργές (περιοχές S/D)
  - ενεργές = όχι FOX
- n+ νόθευση
- p+ νόθευση
- poly σχέδιο πύλης με εγχάραξη
  - το οξειδίο πύλης ευθυγραμμίζεται με την πύλη πολυ-Si, δηλ., δεν υπάρχει μάσκα οξειδίου πύλης

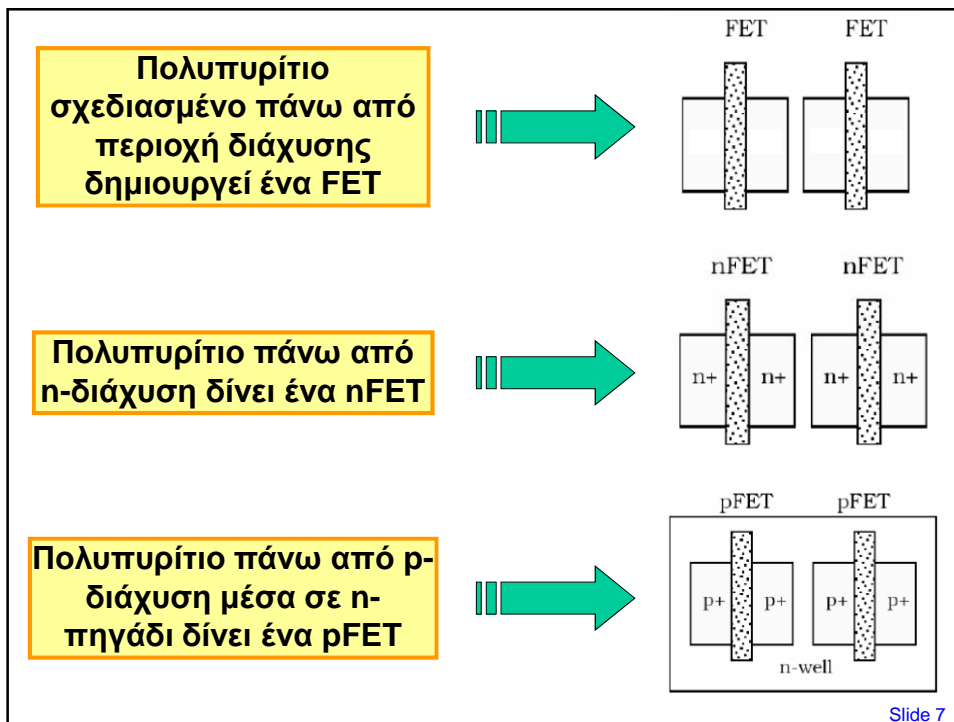

Slide 5

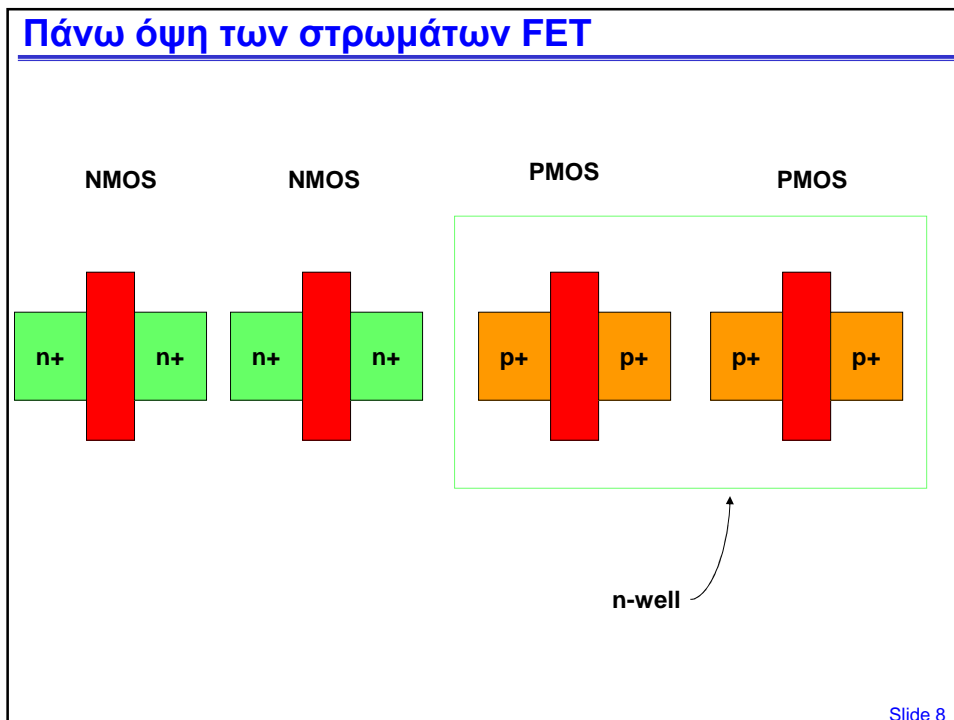
Κατασκευή αυτό-ευθυγραμμισμένου τρανζίστορ

Slide 6

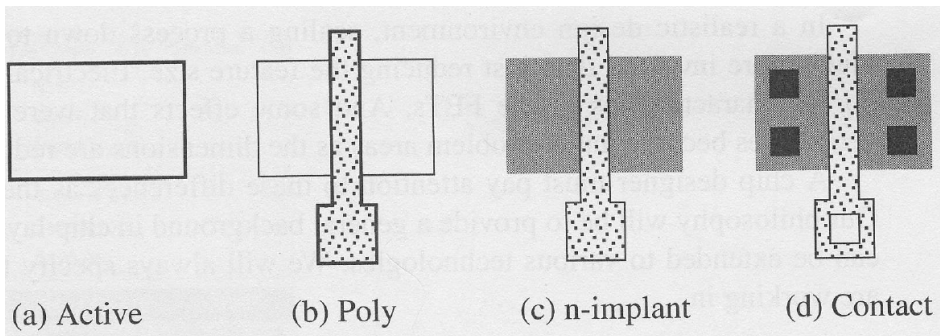

Slide 7

Slide 8

Ακολουθία μασκών για το nFET

(a) Active

(b) Poly

(c) n-implant

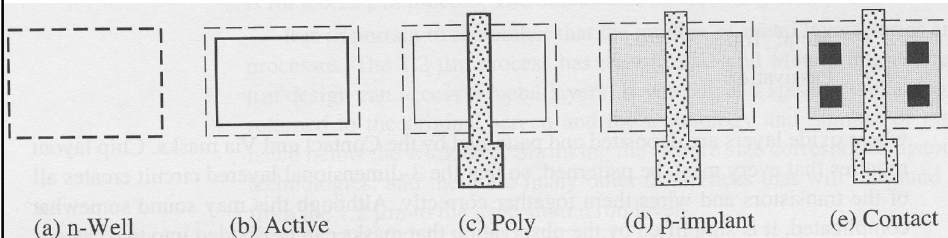
(d) Contact

for an nFET:

- Active
- Poly
- n-implant

Slide 9

Ακολουθία μασκών για το pFET

(a) n-Well

(b) Active

(c) Poly

(d) p-implant

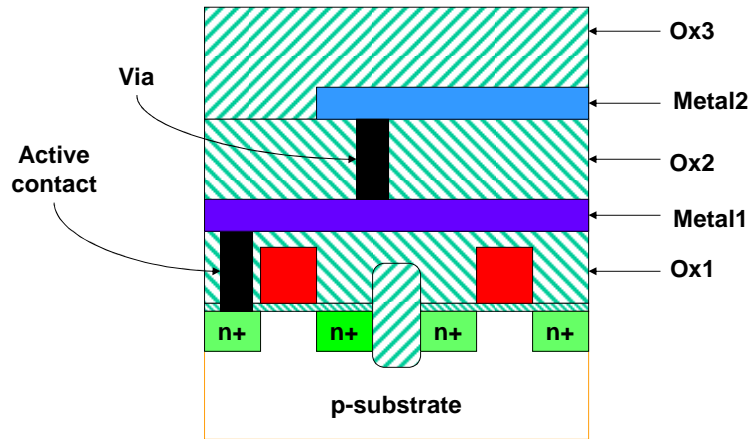
(e) Contact

The sequence for a pFET

- n-well
- Active
- Poly
- p-implant

Slide 10

Μεταλλικά Στρώματα Διασύνδεσης

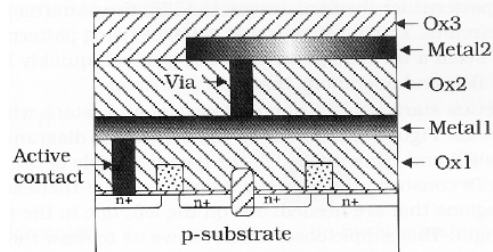

Slide 11

Ανώτερες στρώσεις CMOS (Back-end layers)

Διασύνδεση των διατάξεων μεταξύ τους

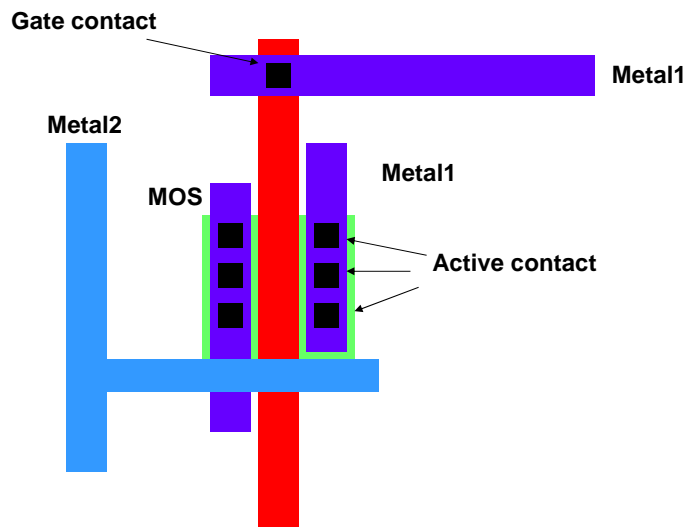
- ❑ Κάλυψη κατώτερων στρωμάτων με μονωτικό στρώμα οξειδίου, Ox1
- ❑ Επαφές διαμέσου του οξειδίου, active contacts
  - το πρώτο μεταλλικό στρώμα **metal1** διασυνδέεται με το **πολυπυρίτιο** και τις **ενεργές περιοχές**
- ❑ Πρώτη μεταλλική στρώση, **Metal 1**
- ❑ Μονωτικό στρώμα, Ox2
- ❑ Οπές διασύνδεσης μετάλλων, Via contacts
- ❑ Δεύτερη μεταλλική στρώση, **Metal 2**
- ❑ Επανάληψη των στρωμάτων, insulator/via/metal

Μόνο το στρώμα Metal 1 έχει άμεση επαφή με τα κατώτερα στρώματα

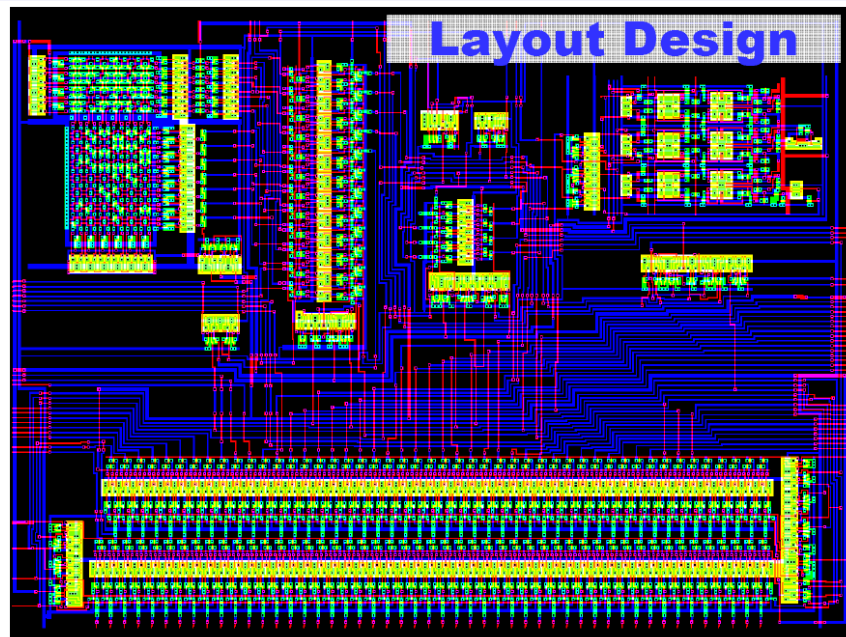
Slide 12

Πλήρης αναπαράσταση τρανζίστορ

Slide 13

Φυσικό Σχέδιο (Layout)

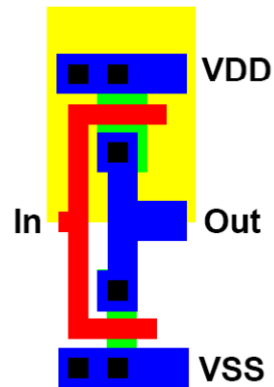
Slide 14

Βασικές έννοιες φυσικής σχεδίασης

- Σχεδίαση Στρωμάτων
- Παραδείγματα Layout
- Διαγράμματα γραμμής (Stick diagrams)

Θα πρέπει να είστε σε θέση να κατανοείτε τέτοιου είδους σχέδια

Καθώς, και πιο απλά σχέδια τα οποία ονομάζονται 'διαγράμματα γραμμής'

Slide 15

Φυσικός Σχεδιασμός (Layout Design)

Το Φυσικό σχέδιο (Layout) είναι ο σχεδιασμός των **μασκών κατασκευής**

Κάθε μάσκα απεικονίζεται με **διαφορετικό χρώμα**

Το φυσικό σχέδιο δεν είναι ένα σχέδιο ελεύθερης-μορφής

Συνήθως: **Manhattan Layout** (ορθογώνιο, δηλ. γωνίες 90°)

Μερικές φορές γωνίες 45°

Καμπυλοειδής γεωμετρία μόνο για ιδιαίτερες εφαρμογές

Το φυσικό σχέδιο θα πρέπει να υπακούει κανόνες σχεδίασης (**Design Rules**)

Slide 16

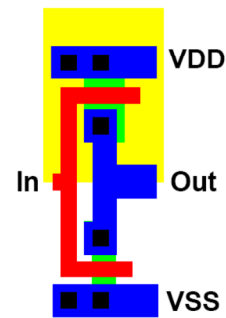
Απεικόνιση Στρωμάτων

Τα στρώματα προσδιορίζονται με χρώματα και/ή πρότυπα σχέδια, ο προσδιορισμός δεν είναι πάντα 1 προς 1

Είναι θέμα σύμβασης

Εξάρτηση από: τη θέση, την κατεργασία, το εργαλείο σχεδίασης

Θα πρέπει να εξασκηθείτε ώστε να αναγνωρίζετε τις στρώσεις ενός άγνωστου φυσικού σχεδίου

Προσδιορισμός χρωμάτων στο εργαλείο Microwind

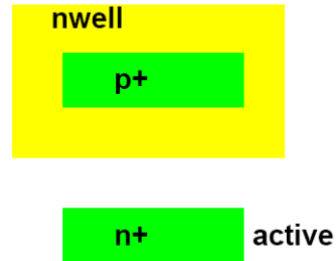
Layer name	Code	Colour in Microwind
Polysilicon	Poly	Red
N+ diffusion	Diffn	Dark green
P+ diffusion	Diffn	Maroon
Contact	Contact	White cross
First level of metal	Metal 1	Blue
n-well	n-well	Dotted green

Slide 18

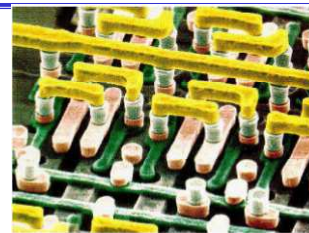
Πολικότητα της Ενεργού Περιοχής

- ❑ **Ενεργό στρώμα (Active layer)** ή ενεργός περιοχή είναι η περιοχή νόθευσης πηγής/υποδοχής.
- ❑ Συνήθως, για συντομία αναφέρεται μόνο ως **'active'**.
- ❑ Φυσιολογικά, μια μάσκα που ονομάζεται μάσκα επιλογής (**select mask**) καθορίζει την πολικότητα της ενεργού περιοχής.
- ❑ Εμείς, θα καθορίζουμε χωρίς καμιά αμφιβολία την πολικότητα της ενεργού περιοχής, διαμέσου του **πηγαδιού-n (n-well)**.
- ❑ Ή μπορεί ακόμη να παραλείψουμε το όνομα του πηγαδιού (**n-well**) και να χρησιμοποιούμε μόνο το πλαίσιο

Slide 19

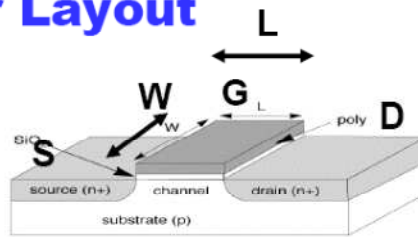
Τρύπες επαφής & Vias

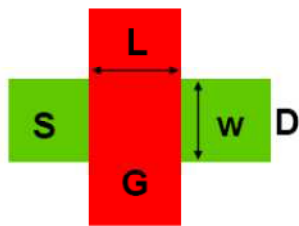
Slide 20

Transistor Layout

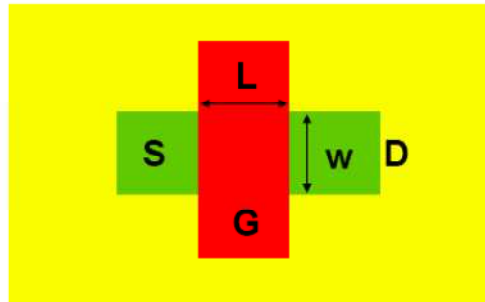
n-well (p-sub)

n-type

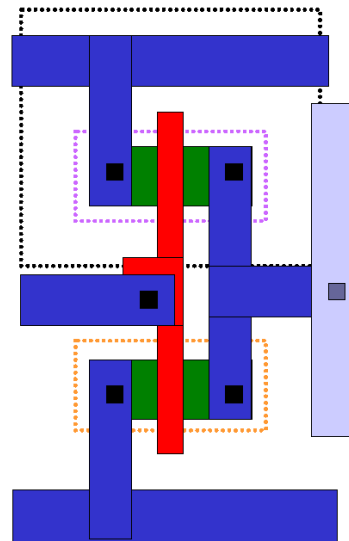
p-type

Slide 21

CMOS Layout Layers

- Mask layers for 1 poly, 2 metal, n-well CMOS process
  - Background: p-substrate
  - nWell
  - Active
  - Poly
  - pSelect
  - nSelect
  - Active Contact
  - Poly Contact
  - Metal1
  - Via
  - Metal2
  - Overglass

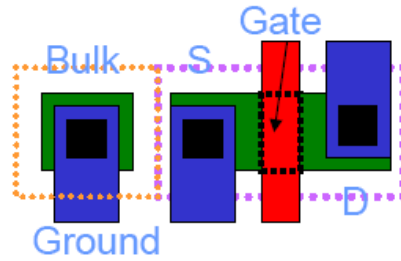
Slide 22

Φυσικό σχέδιο (Layout) nMOS

–η πύλη είναι η τομή της ενεργής περιοχής, του πολυπυριτίου και της περιοχής n-εμφύτευσης

–η επαφή της πηγής/υποδοχής (S/D) δημιουργείται στην ενεργό περιοχή με σύνδεση στο Μέταλλο 1

–Η σύνδεση του υποστρώματος γίνεται μέσω επαφής p+ στο υπόστρωμα

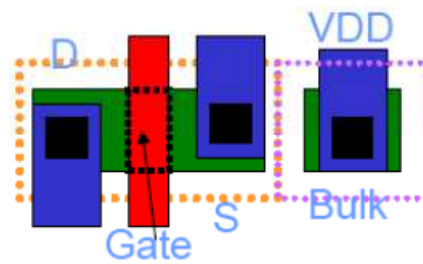

Φυσικό σχέδιο (Layout) pMOS

–η πύλη είναι η τομή της ενεργής περιοχής, του πολυπυριτίου και της περιοχής p-εμφύτευσης

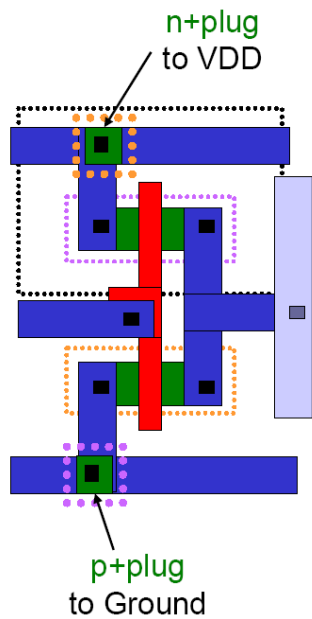
–η επαφή της πηγής/υποδοχής (S/D) δημιουργείται στην ενεργό περιοχή με σύνδεση στο Μέταλλο 1

–Η σύνδεση του υποστρώματος γίνεται μέσω επαφής n+ στο υπόστρωμα

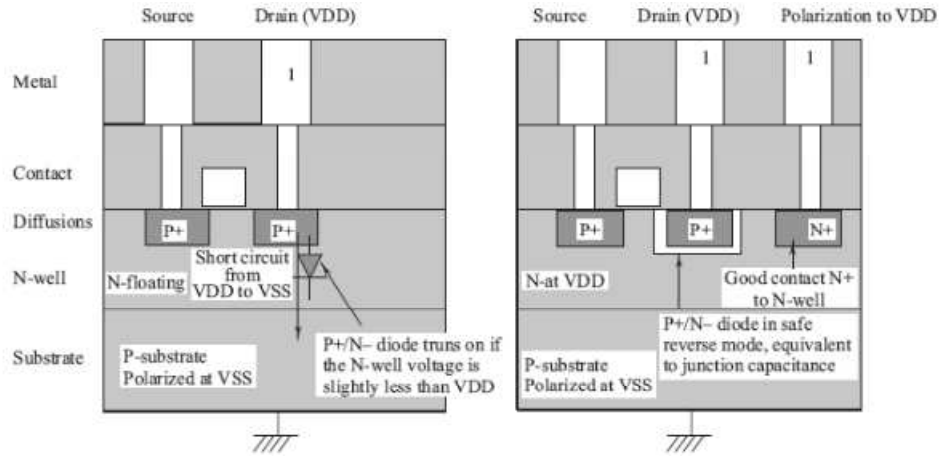
Slide 23

Πόλωση υποστρώματος-p και πηγαδιού-n

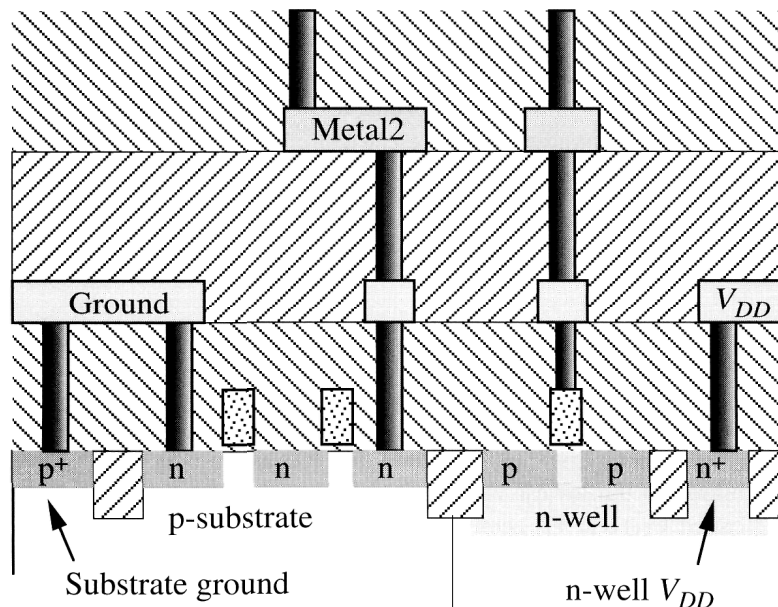
Slide 24

Λανθασμένη και σωστή πόλωση του πηγαδιού-n

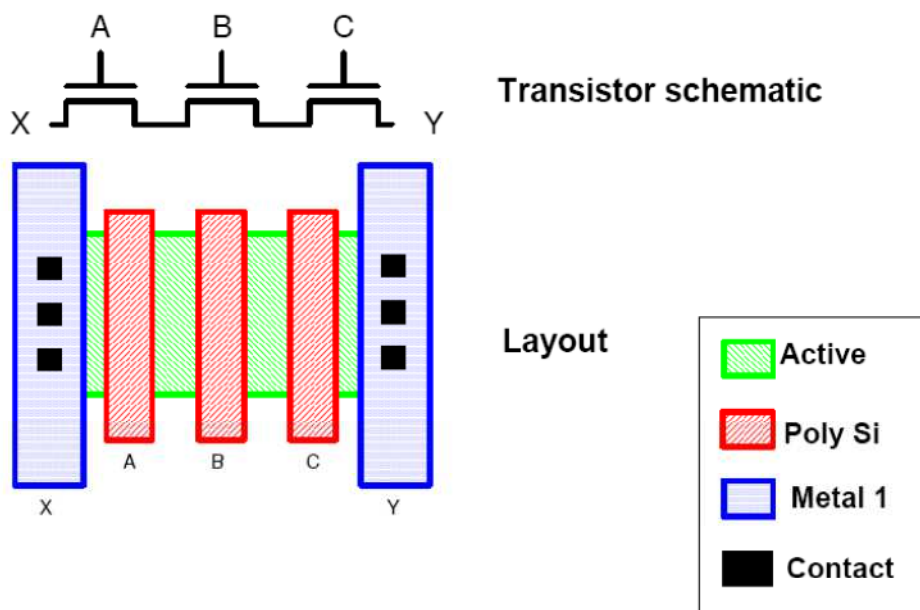
Slide 25

Πόλωση υποστρώματος-p και πηγαδιού-n

Slide 26

Από το κύκλωμα στο φυσικό σχέδιο

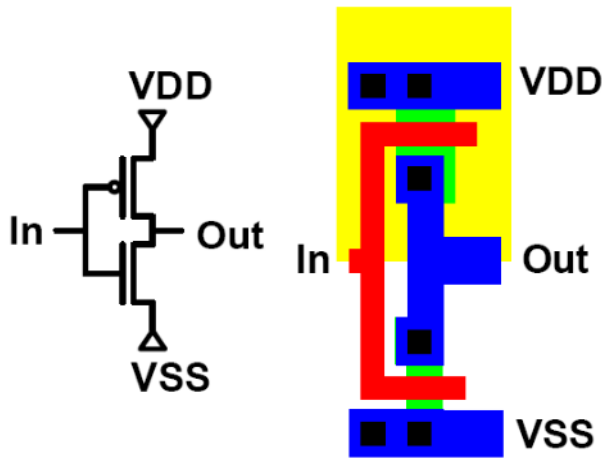
Slide 27

Απλοποιημένη απεικόνιση στρώσεων

- yellow nwell – θέση P-τρανζίστορ
- green active – περιοχές πηγής υποδοχής
- red polysilicon – υλικό πύλης
- blue metal 1 – 1^ο μέταλλο διασύνδεσης
- black contact, via – τρύπα στο οξειδίο

Slide 28

Απλοποιημένη απεικόνιση στρώσεων

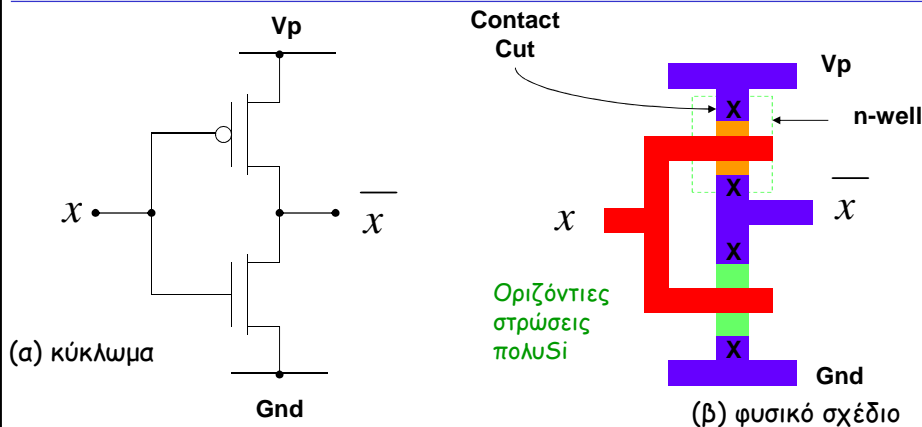

Αν σας δώσουν ένα τέτοιο φυσικό σχέδιο, θα πρέπει να είστε σε θέση να σχεδιάσετε το κύκλωμα στα αριστερά, καθώς και τις διαφορετικές κάθετες τομές

Κύρια δυσκολία: πρέπει να μαντέψετε/εξάγετε τις καλυμμένες περιοχές του layout (π.χ. πράσινη περιοχή κάτω από τη μπλε περιοχή)

Slide 29

Φυσικό Σχέδιο Αντιστροφέα

•Χαρακτηριστικά

-VDD & Γείωση 'γραμμές τάσης'
•χρήση στρώσης Metal1

-περιοχές N-well
•για pMOS

-Ενεργές στρώσεις
•διαφορετική πολικότητα n+ και p+

-Επαφές
•n+/p+ με μέταλλο
•poly με μέταλλο

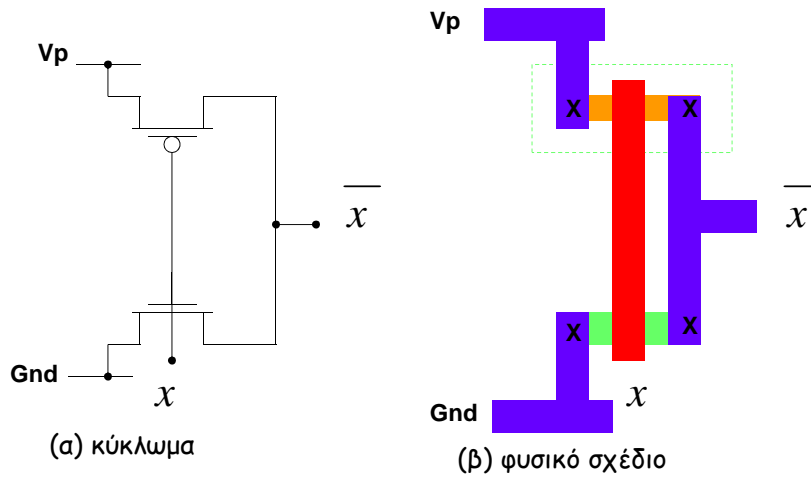
Slide 30

Φυσικό Σχέδιο Αντιστροφέα

• Εναλλακτικό layout Κατακόρυφη στρώση πολυSi

- πλεονέκτημα
• απλή γραμμή poly

- μειονέκτημα
• δύσκολο να φτιάξουμε το W μεγάλο

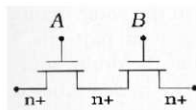

Slide 31

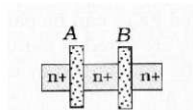
Φυσικό Σχέδιο σειριακών Τρανζίστορ

• τρανζίστορ σε σειρά

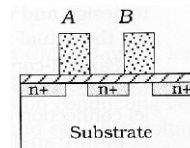
-2 τρανζ μοιράζονται μια επαφή S/D

(α) κύκλωμα

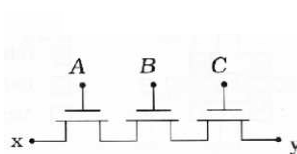
(β) φυσικό σχέδιο

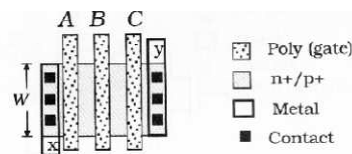
(γ) κάθετη όψη

• Πολλαπλά τρανζίστορ σε σειρά

-οι πύλες πολυSi τοποθετούνται δίπλα-δίπλα

(α) κύκλωμα

(β) φυσικό σχέδιο

Slide 32

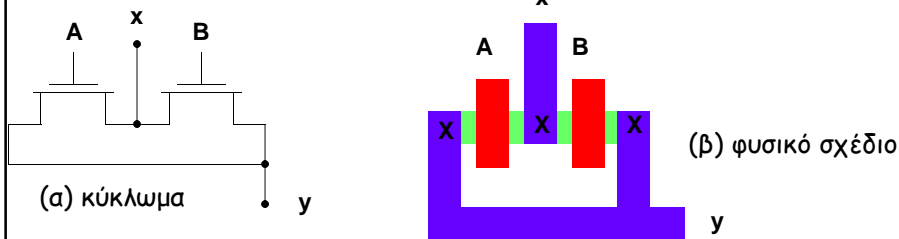

Φυσικό Σχέδιο παράλληλων Τρανζίστορ

• Παράλληλα τρανζίστορ

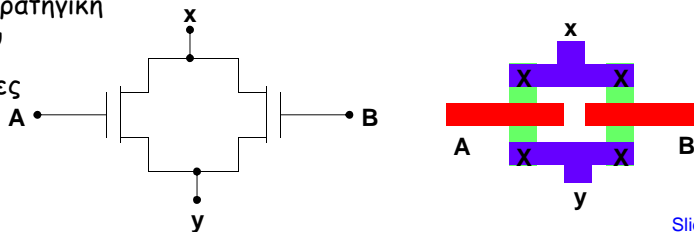
-μία κοινή περιοχή S/D με επαφή

-βραχυκύκλωμα των άλλων περιοχών S/D χρησιμοποιώντας στρώμα διασύνδεσης (metal1)

• Εναλλακτική στρατηγική φυσικού σχεδίου

-οριζόντιες πύλες

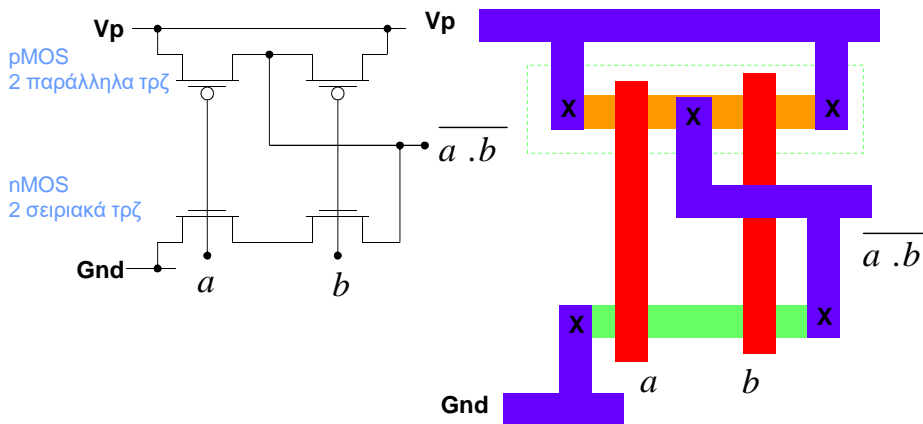

Slide 33

Φυσικό Σχέδιο NAND2 (2-input NAND)

Κατακόρυφη στρώση πολυSi

• Μια επιλογή layout με οριζόντια τρανζίστορ (L απλώνεται οριζόντια)

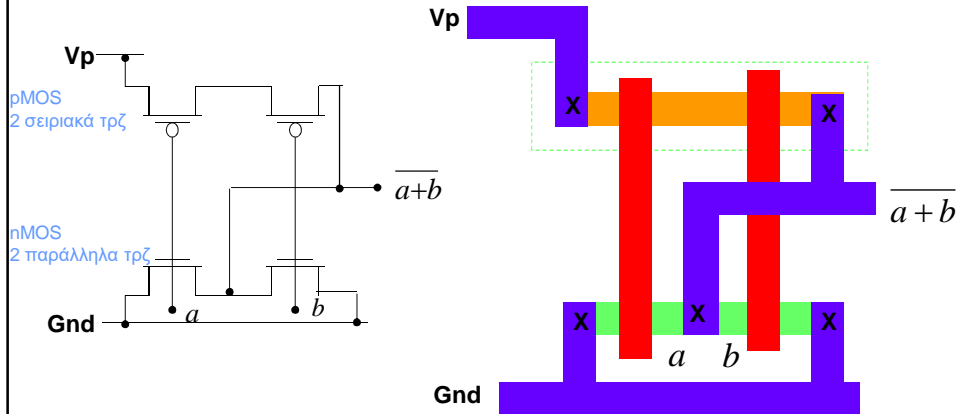

Slide 34

Φυσικό Σχέδιο NOR2 (2-input NOR)

Κατακόρυφη στρώση πολυSi

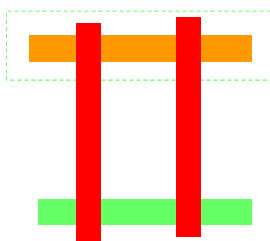
- Μια επιλογή layout με οριζόντια τρανζίστορ (L απλώνεται οριζόντια)

Slide 35

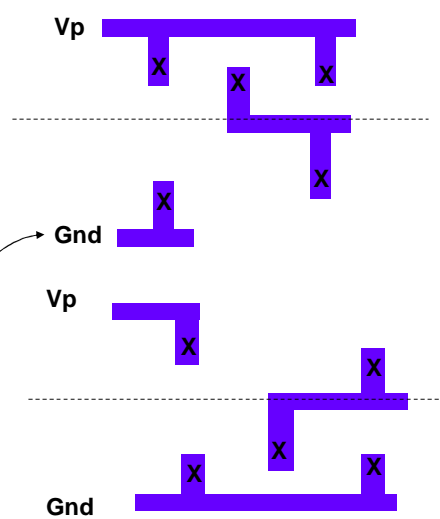
Σύγκριση NAND2-NOR2

Κατακόρυφη στρώση πολυSi

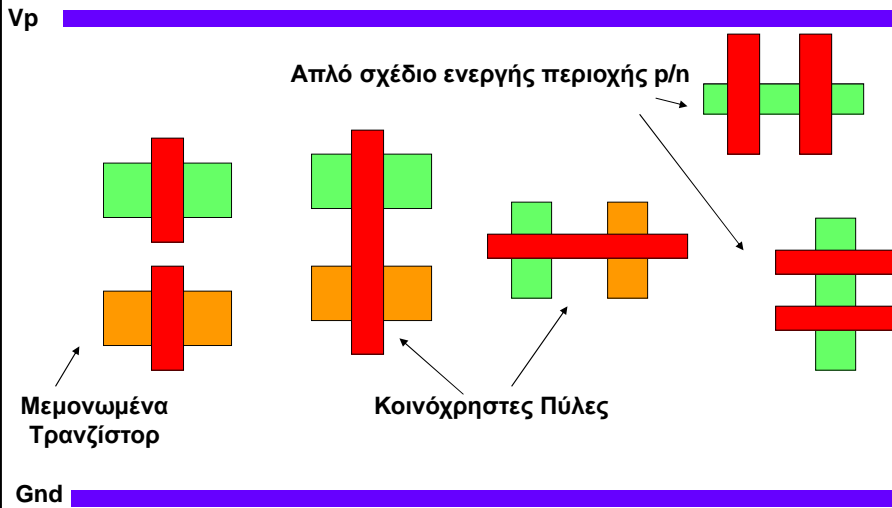
MOS Layout

Wiring

Slide 36

Γενική Γεωμετρία Φυσικού Σχεδίου

Slide 37

Layout Generator

Pads | Inductor | Contacts | MOS | Path | Logo | Bus | Resistor

Mos Parameters

Width MOS: 1.800 μm

Length MOS: 0.200 μm

Nbr of fingers: 2

nMOS pMOS double gate

Options: low leakage, high speed, high voltage

Units: in micron (μm), in lambda

Imax: 670mA

Generate Device Cancel

Vdd+

pFETs
W = 16 λ

nFETs
W = 16 λ

VSS-

Vdd+

VSS-

(a) NOR2 Layout

(b) NAND2 Layout

Slide 38

Διαγράμματα Γραμμής (Stick Diagrams)

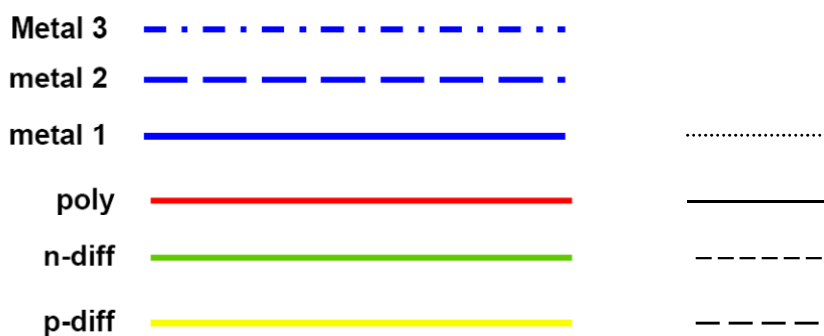
Ένα διάγραμμα γραμμής είναι ένα προπαρασκευαστικό σχέδιο (**cartoon**) του φυσικού σχεδίου.

Δείχνει τα τρανζίστορ/νίας αλλά μόνο τη **σχετική τους θέση**.

Δεν δείχνει την ακριβή θέση, το μέγεθος των τρανζίστορ, το μήκος των καλωδίων, το πλάτος των καλωδίων, τα όρια των πηγαδιών, κάποια ειδικά στοιχεία.

Slide 39

Διαγράμματα Γραμμής (Stick Diagrams)

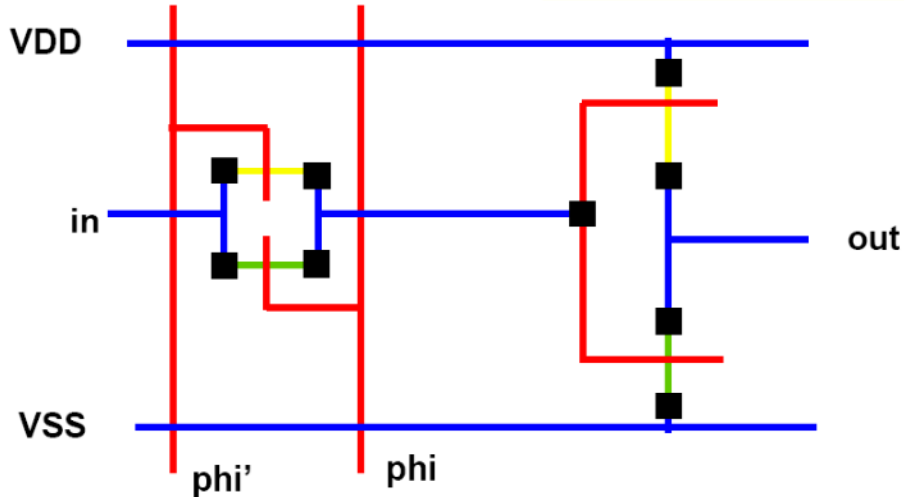
Προσοχή: Τα διαγράμματα γραμμής μπορεί να ή να μην απεικονίζουν πηγάδια.

Αν όχι, χρησιμοποιείστε διαφορετικά χρώματα για τη διάκριση μεταξύ των περιοχών n-diff και p-diff.

Slide 40

Διαγράμματα Γραμμής δυναμικού μανδαλωτή (Latch)

Ποιο είναι το κύκλωμα;

Slide 41

Μεθόδευση εξατομικευμένου φυσικού σχεδίου (Full Custom layout)

- ❑ Επιλογή του καθολικών διευθύνσεων για τις στρώσεις των αγωγών
  - Γειτονικές στρώσεις αγωγών θα πρέπει να κατευθύνονται κάθετα
  - Παράδειγμα: m2 οριζόντιο m1 κάθετο
- ❑ Τοποθέτηση πρώτα των γραμμών παροχής στο ανώτερο στρώμα μετάλλου.
- ❑ Ομαδοποίηση τρανζίστορ μεταξύ τους, NMOS με NMOS και PMOS με PMOS.
- ❑ Γενικά, διατήρηση του προσανατολισμού της πύλης
- ❑ Τοποθέτηση των τρανζίστορ έτσι ώστε οι κοινές επαφές πηγής/υποδοχής να μπορούν να μοιράζονται
- ❑ Τοποθέτηση των τρανζίστορ έτσι ώστε οι κοινές πύλες να ευθυγραμμίζονται

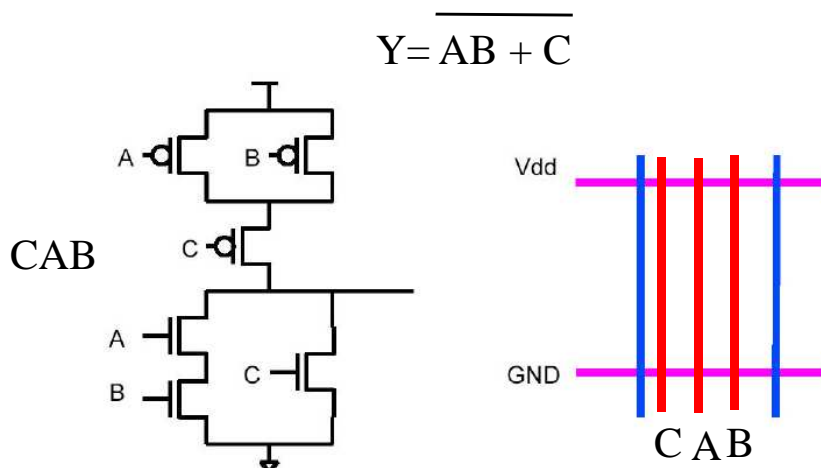
Slide 42

Μεθόδευση Διαγραμμάτων Γραμμής

- ❑ Απλοποιημένη έκδοση του φυσικού σχεδίου
- ❑ Διευθέτηση τοπολογίας χωρίς λεπτομέρειες
  - Γραμμές σχεδιάζονται με χρώματα για να καθορίσουν το είδος της στρώσης
  - Οι γραμμές της ίδιας στρώσης δεν τέμνονται
  - Οι γραμμές σχεδιάζονται χωρίς πάχος
  - Κατά προσέγγιση σχετικές αποστάσεις

Slide 43

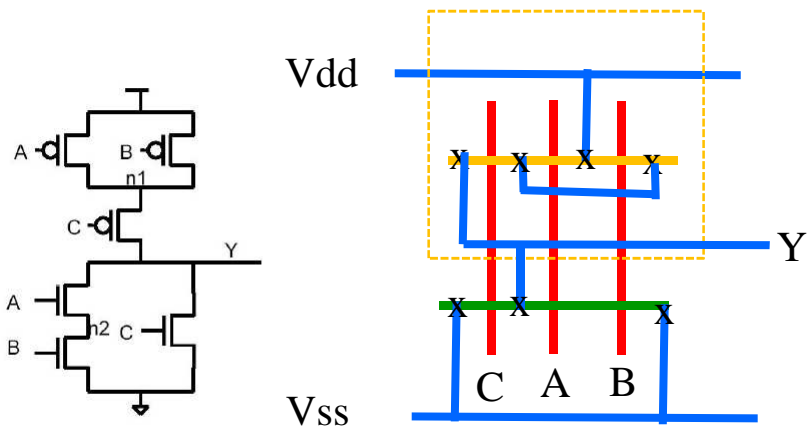
Διαγράμματα Γραμμής (Stick Diagrams)

- Επιλογή καθολικών διευθύνσεων για τις στρώσεις των αγωγών
- Τοποθέτηση των γραμμών παροχής στο ανώτερο στρώμα μετάλλου

Slide 44

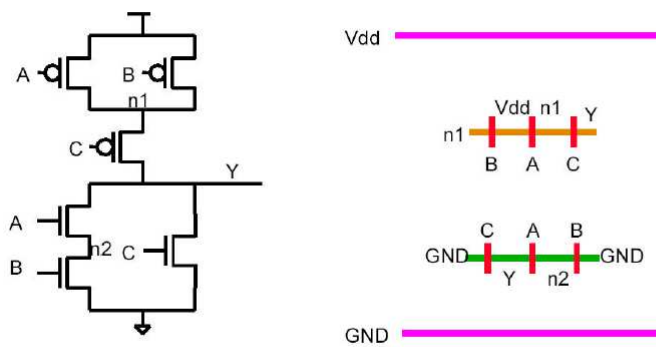
Διαγράμματα Γραμμής (Stick Diagrams)

- Ομαδοποίηση τρανζίστορ, NMOS με NMOS και PMOS με PMOS.
- Γενικά, διατήρηση του προσανατολισμού της πύλης

Slide 45

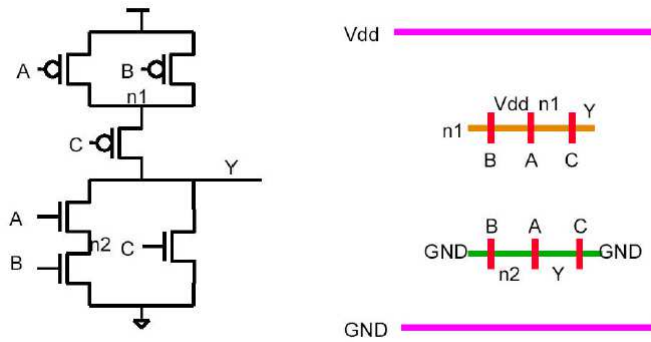
Διαγράμματα Γραμμής (Stick Diagrams)

- Τοποθέτηση των τρανζίστορ έτσι ώστε οι κοινές επαφές πηγής/υποδοχής να μπορούν να μοιράζονται.
- Προτεραιότητα στα κοινά σήματα σε σχέση με τα σταθερά δυναμικά (V_{DD} & GND).

Slide 46

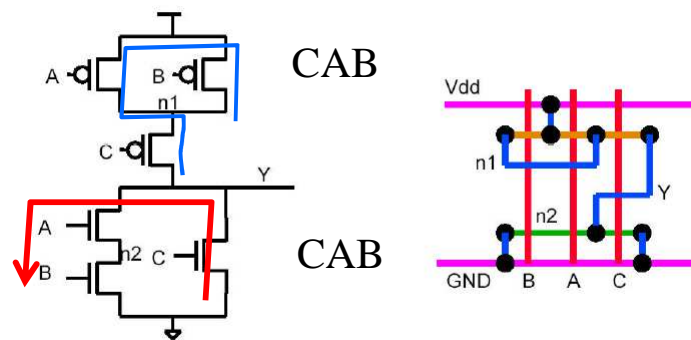
Διαγράμματα Γραμμής (Stick Diagrams)

- Τοποθέτηση των τρανζίστορ έτσι ώστε οι κοινές πύλες να ευθυγραμμίζονται

Slide 47

Διαγράμματα Γραμμής (Stick Diagrams)

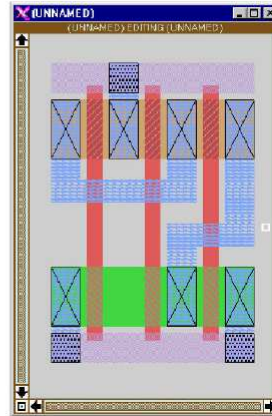
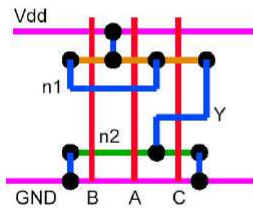

- Σύνδεση όλων

Slide 48

Μετατροπή σε Μάσκες Φυσικού σχεδίου

Slide 49

Μεταφορά λογικών κυκλωμάτων σε φυσικό σχέδιο

• **τεχνικές σχεδίασης:** διευθέτηση τρζ στο φυσικό σχέδιο

- μέθοδος δοκιμής και σφάλματος
  - δουλεύει αρκετά καλά για απλές πύλες

- **διαδρομές Euler**

- γραφική μέθοδος διευθέτησης των τρζ. στο φυσικό σχέδιο

• **τεχνικές φυσικού σχεδιασμού:** βελτιστοποίηση των διασυνδέσεων στο φυσικό σχέδιο

- μέθοδος δοκιμής και σφάλματος
  - δουλεύει αρκετά καλά για απλές πύλες αλλά απαιτεί πολλές επαναλήψεις

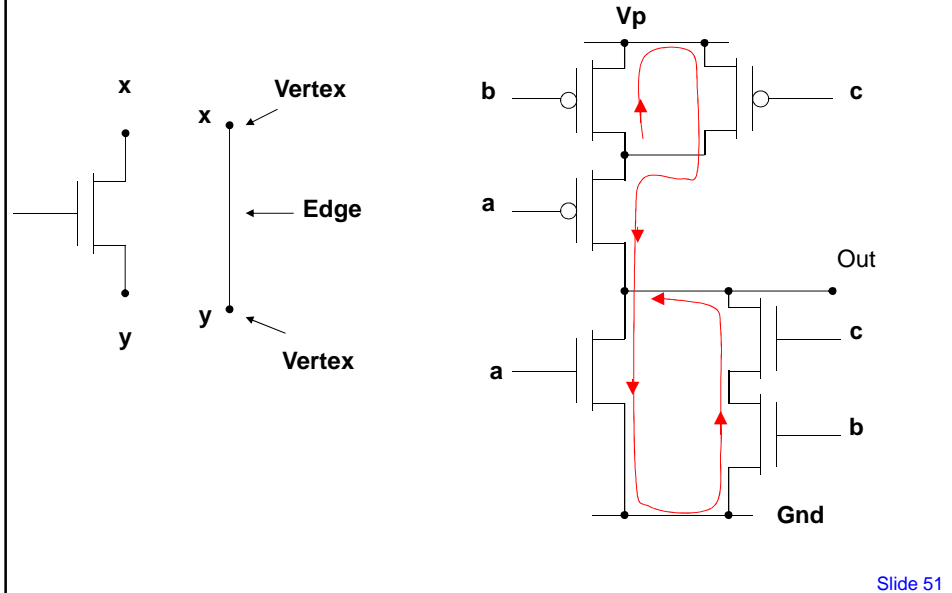
- **διαγράμματα γραμμής**

- απλή μέθοδος πρόχειρης απεικόνισης φυσικών σχεδίων, ώστε να δούμε ποιο σχέδιο είναι το καλύτερο πριν περάσουμε στο δεσμευτικό 'πραγματικό' φυσικό σχέδιο.

• **Καλύτερη μέθοδος:** συνδυασμός των μονοπατιών Euler και των διαγραμμάτων γραμμής

Slide 50

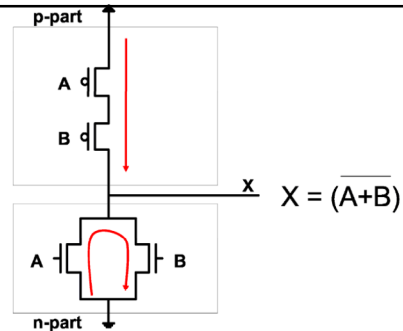
Graph Theory: Euler Path

Slide 51

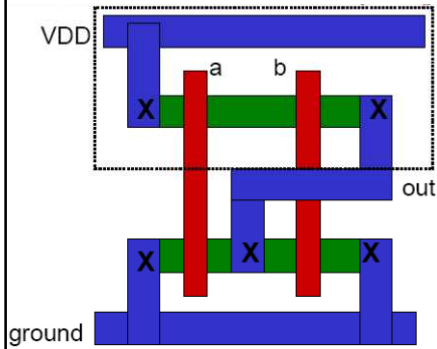
Euler paths:

μοναδική διαδρομή,
ανά ομάδα καναλιών,
που διατρέχει όλα τα
στοιχεία mos

Η ύπαρξη κοινού δρόμου που περνά από όλα τα τρανζίστορ (πηγή-πύλη-υποδοχή) στο p-τμήμα και στο n-τμήμα υποδεικνύει ότι το φυσικό σχέδιο μπορεί να κατασκευαστεί χρησιμοποιώντας ένα απλό σχέδιο ενεργής περιοχής p/n.

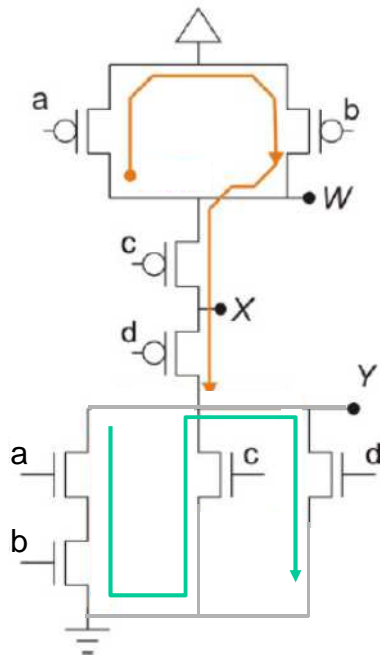
Διάγραμμα Γραμμής NOR

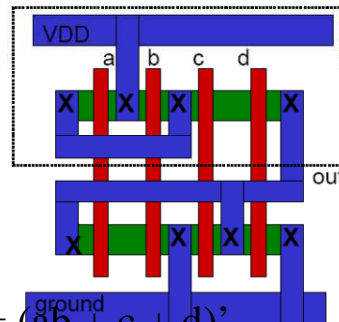
- Αγωγοί παροχής
- μπλε
- Ενεργές περιοχ. n και p
- πράσινο
- Πύλες Poly
- κόκκινο
- μεταλλικές συνδέσεις
- παροχή, έξοδοι
- Επαφές
- μαύρο X

Slide 53

Παράδειγμα: Διαδρομή Euler

- Αναπαράσταση του κυκλώματος σε επίπεδο τρανζιστορ
- Επιλογή ενός μοναδικού δρόμου στο r-τμήμα που περνά από όλα τα τρανζιστορ (πηγή-πύλη-υποδοχή)
- Ο ίδιος δρόμος πρέπει να ισχύει και στο n-τμήμα

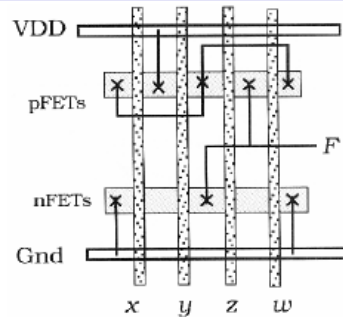
$$Y = (ab + c + d)'$$

Slide 54

Παράδειγμα: Διάγραμμα γραμμής

Κανόνες διαγράμματος γραμμής

- Το Poly πάνω από Active = τρζ
nMOS αν δεν είναι σε n-πηγάδι
ή κοντά στην κορυφή/VDD
- Το Poly μπορεί να τέμνει το Metal1 και Metal2
- Το Metal1 μπορεί να τέμνει το Poly, Active, Metal2
- Το Metal2 μπορεί να τέμνει το Poly, Active, Metal1
- Το n-well θα πρέπει να περιβάλλει τα τνζ pMOS
- Η Επαφή τρζ/D πρέπει να είναι μεταξύ Active-Metal1
- Η επαφή (poly) πρέπει να είναι μεταξύ Poly-Metal1
- Οι επαφές Via είναι μεταξύ Metal1 και Metal2

Προσέξτε την ομοιότητα του
"κανονικού" φυσικού σχεδίου με τη
δομημένη λογική AOI & OAI

Slide 55

Φυσικό σχέδιο σύνθετων πυλών

• Γενική μεθοδολογία

- αγωγοί παροχής
- οριζόντιες ενεργές περιοχές
- κάθετες γραμμές Poly (είσοδοι από πάνω/κάτω)
- Το μέταλλο 1 συνδέει τους κόμβους που φαίνονται στο κυκλωματικό σχέδιο

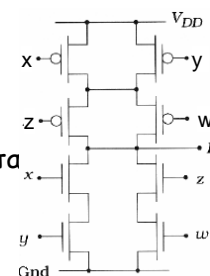
• Δομημένο φυσικό σχέδιο

- κύκλωμα της μορφής AOI/OAI
- πρακτικό για πολλές λογικές συναρτήσεις
- δείτε προηγούμενα παραδείγματα

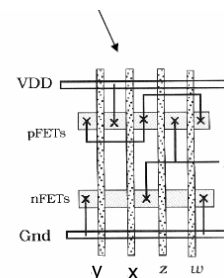
• Μειονεκτήματα

- όχι το βέλτιστο από πλευράς ταχύτητα
- μεγάλες περιοχές S/D
= μεγαλύτερες χωρητικότητες
- οι διαδρομές των διασυνδέσεων μπορούν να γίνουν μικρότερες
- όχι το βέλτιστο από πλευράς επιφάνειας/μεγέθους

Ένα καλό παράδειγμα "κανονικού" φυσικού σχεδίου σύνθετης πύλης πρακτικό για γενικές λογικές συναρτήσεις

(α) κύκλωμα

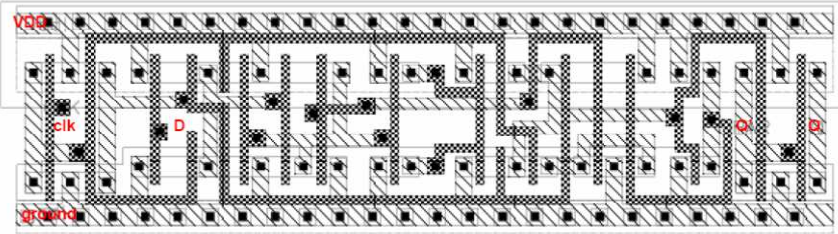

(β) διάγραμμα γραμμής

Slide 56

Παράδειγμα Φυσικού σχεδίου σύνθετης πύλης

- D-τύπου Flip Flop με Reset
- καλύπτεται στο Εργ. 9

- Χαρακτηριστικά
- το χαρακτηριστικό μέγεθος του κυττάρου (pitch) είναι ίδιο με αυτό των βασικών κυττάρων in, nand, nor, xor
- περίπλοκες διασυνδέσεις μεταλλικών στρώσεων και poly
  - διέρχονται κάτω, πάνω και ανάμεσα από τα τρανζίστορ
- οι θύρες I/O είναι προσβάσιμες μέσω του M1 ή poly (η στρώση M2 απαιτείται για τα δεδομένα D)

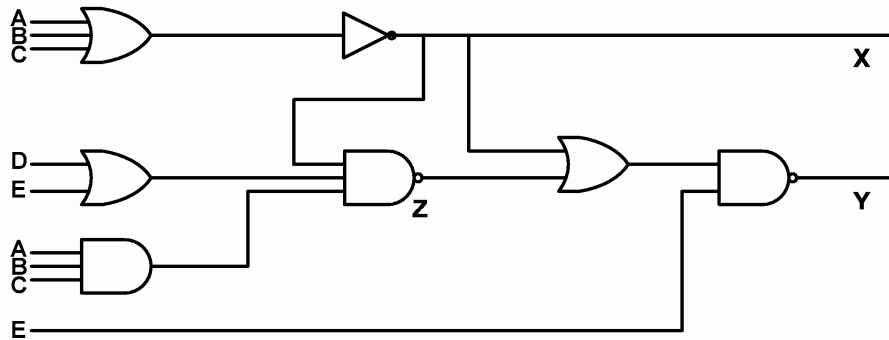
Slide 57

Σχεδιασμός σύνθετων συναρτήσεων

- Λογική σχεδίαση της συνάρτησης f με απλές πύλες (AND, OR, NOT, NAND, NOR)
- Κατακερματισμός του κυκλώματος ανά σημείο αναστροφής
- Δημιουργία των επί μέρους συναρτήσεων

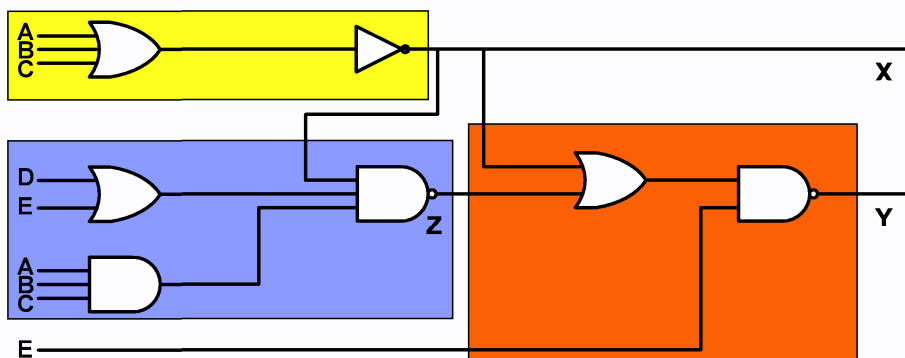
Slide 58

Παράδειγμα

Παράδειγμα

$$X = \overline{(A+B+C)}, Y = \overline{E \cdot (X + ((ABC) \cdot (D+E) \cdot X))}$$

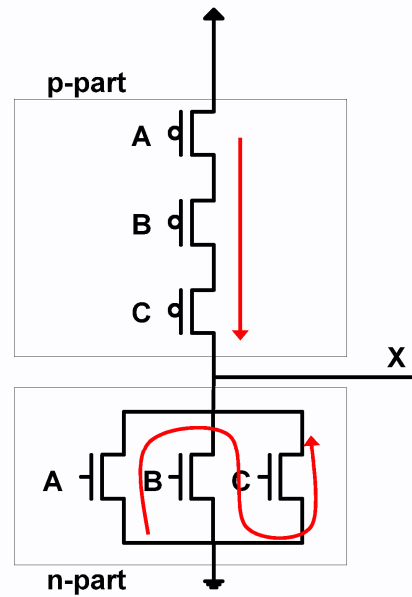

Παράδειγμα

$$X = \overline{(A+B+C)}$$

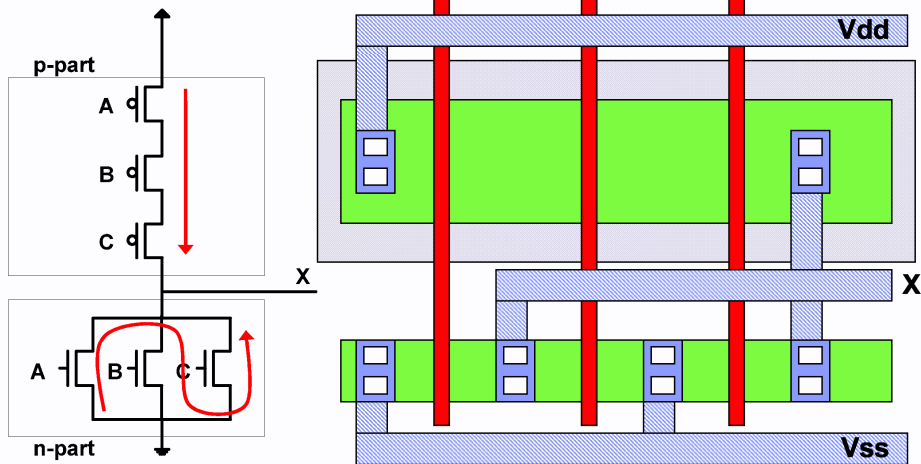
Euler paths:

μοναδική διαδρομή,
ανά ομάδα καναλιών,
που διατρέχει όλα τα
στοιχεία mos χωρίς να
διαπερνά 2 φορές τον
ίδιο κόμβο

Slide 61

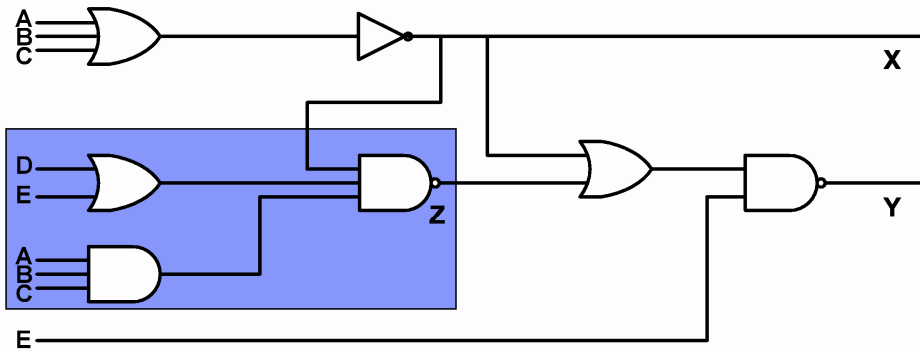
Παράδειγμα

Slide 62

Παράδειγμα

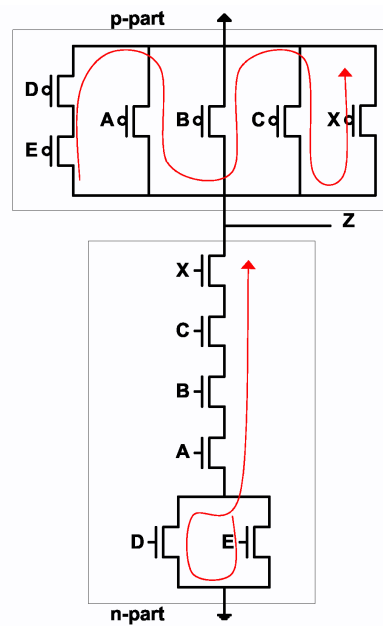
$$X = \overline{(A+B+C)}, Y = \overline{(E.(X + ((ABC).(D+E).X))})$$

Slide 63

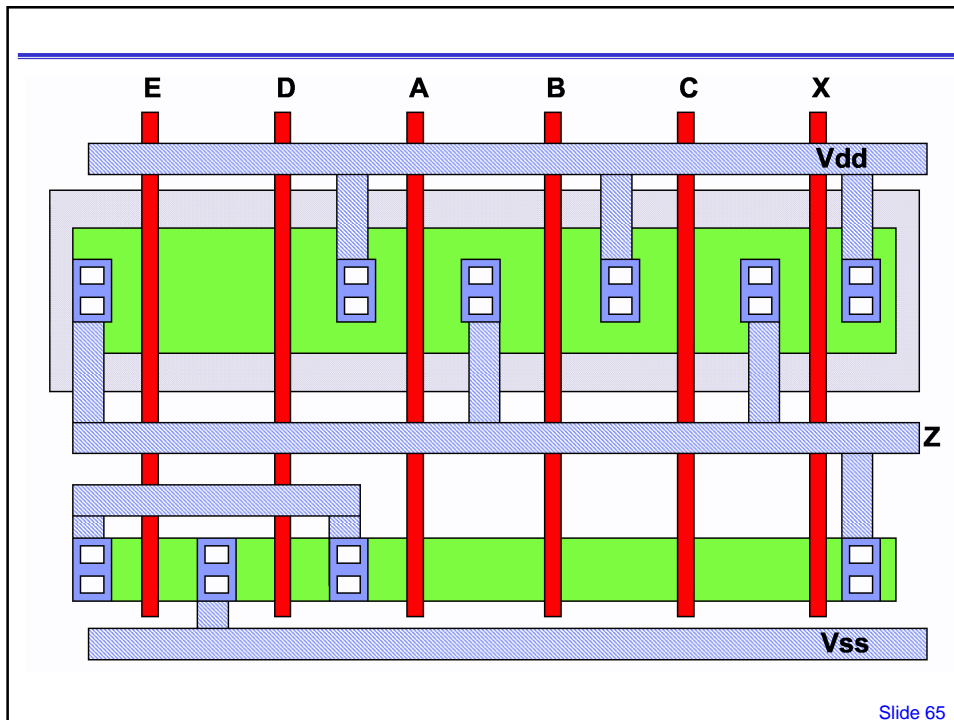
Παράδειγμα

$$Z = \overline{(D + E).A.B.C.X}$$

Slide 64

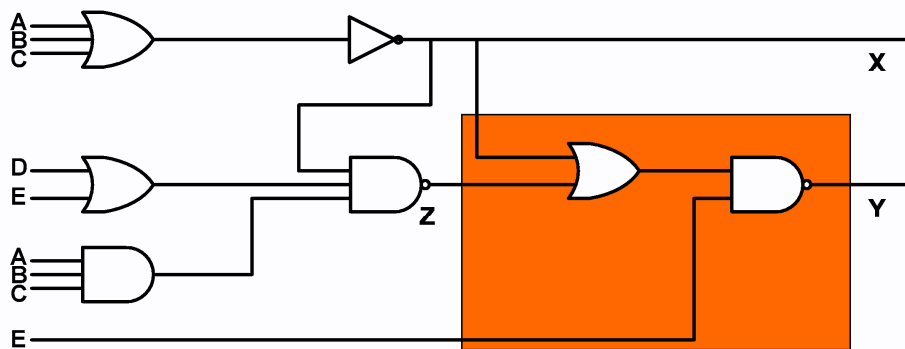

Slide 65

Παράδειγμα

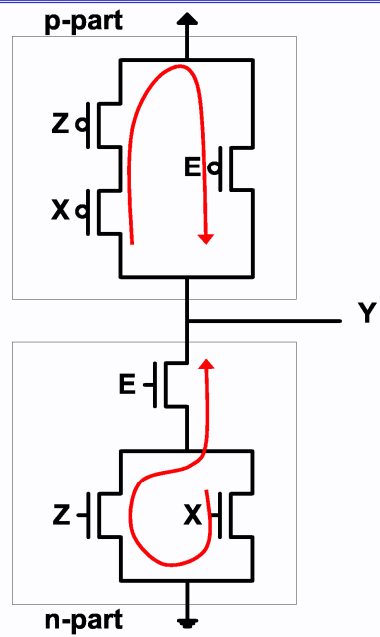
$$X = \overline{(A+B+C)}, Y = \overline{(E \cdot (X + ((ABC) \cdot (D+E) \cdot X)))}$$

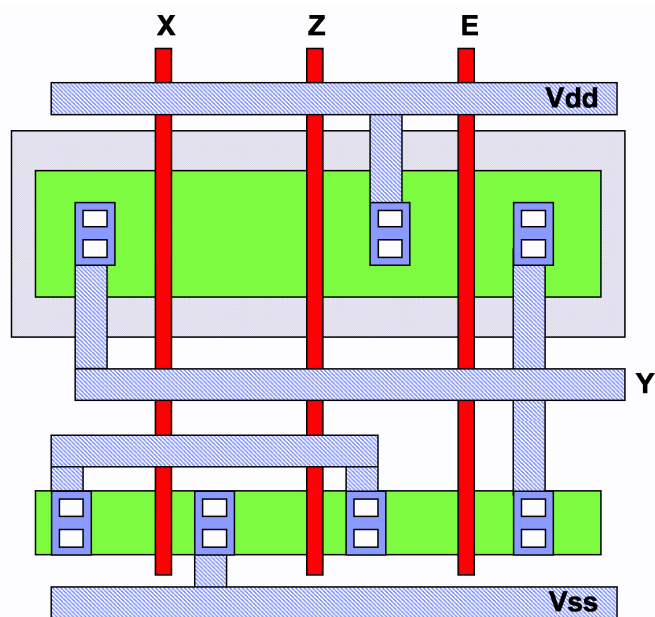
Slide 66

Παράδειγμα

$$Y = \overline{(Z + X)}.E$$

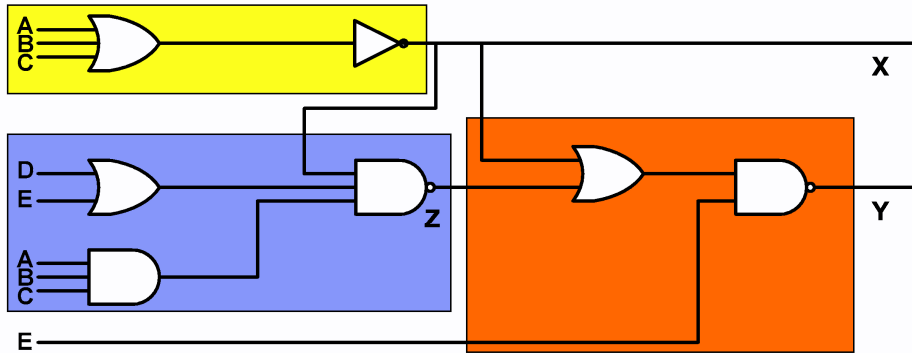
Slide 67

Slide 68

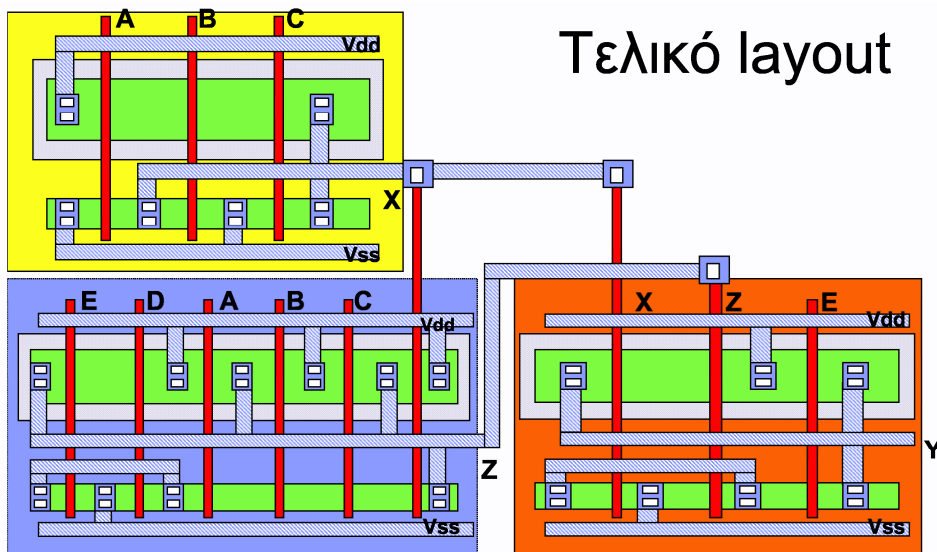
Παράδειγμα

$$X = \overline{(A+B+C)}, Y = \overline{(E \cdot (X + ((\overline{A \cdot B \cdot C}) \cdot (D+E) \cdot X)))}$$

Slide 69

Τελικό layout

Slide 70

Θέματα στο Σχεδιασμό Ολοκληρωμένων Κυκλωμάτων CMOS

ΤΛ 503

L3: Αρχές Φυσικού Σχεδιασμού

Slide 71

-
- Στόχοι σχεδίασης
  - Παράδειγμα απλοποίησης
  - Παράδειγμα βελτιστοποίησης οδηγητικής ικανότητας

Slide 72

Στόχοι βέλτιστης σχεδίασης

- **Μικρό κόστος** (λιγότερα επίπεδα μετάλλου, μικρότερο μήκος γραμμών, λιγότερες επαφές)
- **Υλοποίηση του βέλτιστου σχεδιασμού ως προς τη λογική σχεδίαση** (απλοποίηση, εξάλειψη πλεονασμού)
- **Βελτίωση των χαρακτηριστικών** (ταχύτερη απόκριση, μεγαλύτερο fan-out => λιγότερες επαφές στην έξοδο)

Slide 73

Μικρό κόστος

- Εξάλειψη των πλεοναζόντων επαφών
- Μείωση του μήκους των γραμμών (γεωμετρικό πρόβλημα, floor-planning)
- Μείωση των επιπέδων μετάλλου (2 επίπεδα μετάλλου συνήθως είναι αρκετά)
- Χρήση ειδικών οικογενειών κυκλωμάτων (dynamic CMOS κ.τ.λ.)

Slide 74

Μικρό κόστος

ΠΡΟΣΟΧΗ

- Πρέπει να ικανοποιούνται οι στοιχειώδεις κανόνες σχεδιασμού
- Πρέπει να τηρούνται οι απαιτήσεις του κυκλώματος (π.χ. απόδοση)

Slide 75

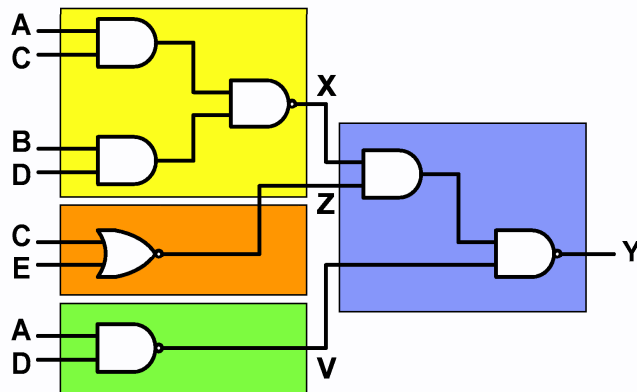
Απλοποίηση Λογικής

- Καταγράφεται η συνάρτηση f
- Απλοποιείται ώστε να περιγράφεται από το δυνατόν λιγότερους όρους
- Χρησιμοποιείται πάντα η συμπληρωματική της μορφή
- Επανασχεδιάζουμε την λογική της f σε τρανζίστορ ή λογικές πύλες και καταλήγουμε στο layout

Slide 76

Παράδειγμα Απλοποίησης Λογικής

Να σχεδιαστεί το layout της παρακάτω συνάρτησης

Slide 77

Παράδειγμα Απλοποίησης Λογικής

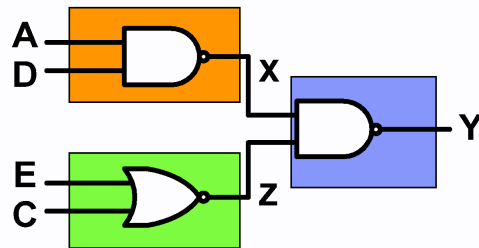
Η συνάρτηση Y ισούται με:

$$\begin{aligned}
 Y &= \overline{[\overline{ACBD} \cdot (\overline{E+C})]} \cdot \overline{AD} = \overline{[(\overline{AD} + \overline{BC}) \cdot (\overline{E+C})]} \cdot \overline{AD} = \\
 &= \overline{[\overline{AD} \cdot (\overline{E+C}) \cdot \overline{AD}] + [\overline{BC} \cdot (\overline{E+C}) \cdot \overline{AD}]} = \\
 &= \overline{[\overline{AD} \cdot (\overline{E+C})]} + \overline{[\overline{AD} \cdot (\overline{E+C}) \cdot \overline{BC}]} = \\
 &= \overline{[\overline{AD} \cdot (\overline{E+C})]} \cdot [1 + \overline{BC}] = \\
 &= \overline{[\overline{AD} \cdot (\overline{E+C})]}
 \end{aligned}$$

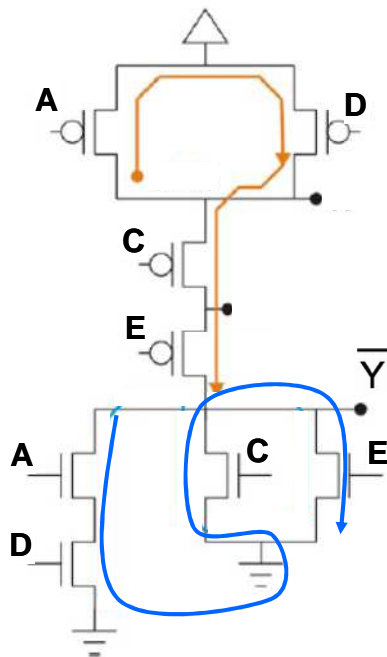
Slide 78

Παράδειγμα Απλοποίησης Λογικής

Συνεπώς η αρχική συνάρτηση απλοποιείται στην:

Slide 79

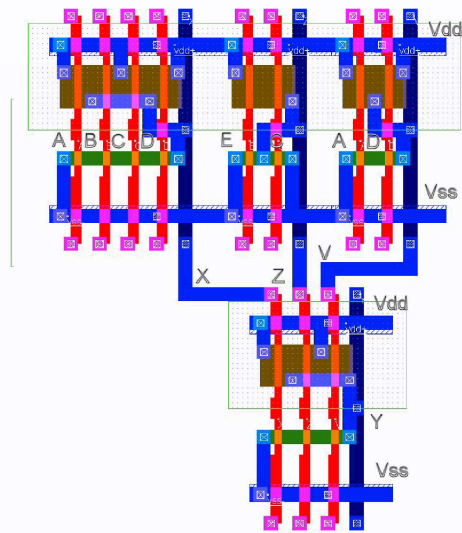
$$Y = \overline{\overline{AD} \cdot \overline{(E + C)}} \\ = AD + (E + C)$$

Slide 80

Παράδειγμα Απλοποίησης Λογικής

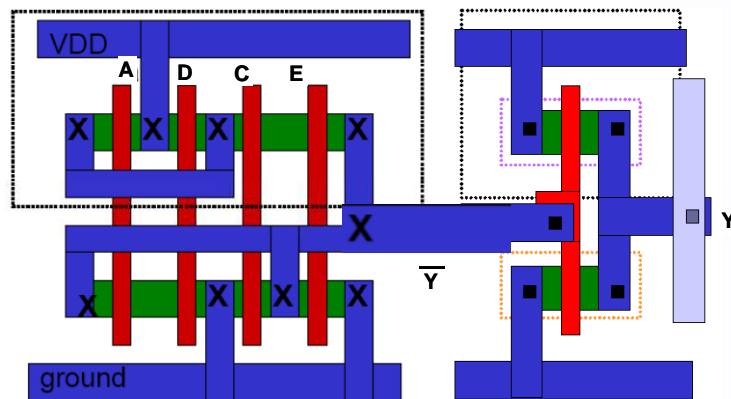
ΠΡΙΝ

Slide 81

Παράδειγμα Απλοποίησης Λογικής

ΜΕΤΑ

Slide 82

Βελτιστοποίηση Χαρακτηριστικών

- Η συνάρτηση f απλοποιείται
- Μελετάται η συνδεσμολογία των τρανζίστορ
- Τροποποιείται προκειμένου στην έξοδο να συνδέονται το μικρότερο δυνατό πλήθος

Slide 83

Βελτιστοποίηση Χαρακτηριστικών

- Επιτυγχάνεται αύξηση της **οδηγητικής ικανότητας της εξόδου** λόγω μείωσης της αντίστασης των συνδέσεων και των χωρητικότητων των επαφών

Slide 84

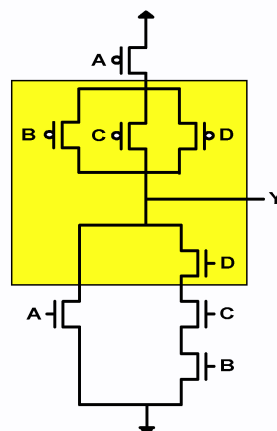
Βελτιστοποίηση Χαρακτηριστικών

- **Βαθμός εισόδου (*fan-in*)**: το πλήθος των εισόδων μιας πύλης
- **Βαθμός εξόδου (*fan-out*)**: το πλήθος των διασυνδεδεμένων πυλών στην έξοδο μιας πύλης
- **Οδηγητική ικανότητα (*drive strength*)**: το πλήθος των διασυνδεδεμένων πυλών στην έξοδο μιας πύλης που δύναται να «οδηγήσει»

Slide 85

Παράδειγμα Βελτιστοποίησης

Βελτιστοποίηση της οδηγητικής ικανότητας

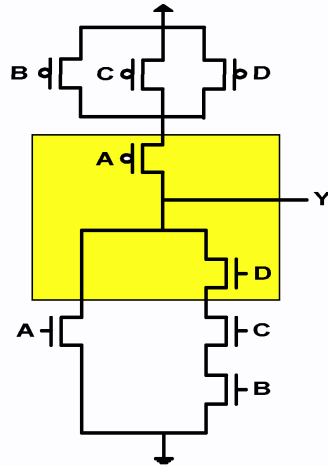

5 transistors
συνδεδεμένα
στην έξοδο

Slide 86

Παράδειγμα Βελτιστοποίησης

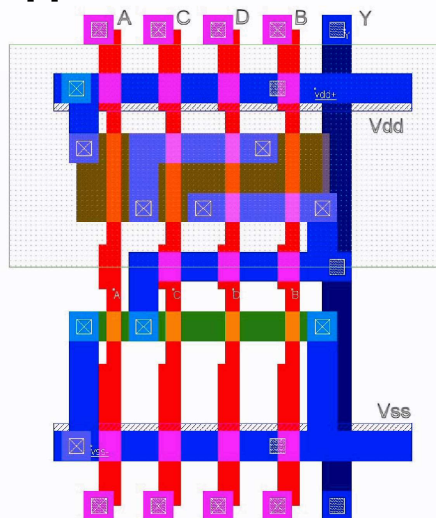
Βελτιστοποίηση της οδηγητικής ικανότητας

3 transistors
συνδεδεμένα
στην έξοδο

Slide 87

Παράδειγμα Βελτιστοποίησης

Slide 88